

HILARIUSE KOOL

Kehtestatud direktori käskkirjaga 11.09.2024 nr 1-2/1
Kooskõlastatud õppenõukogu poolt 29.08.2024 nr 1-5/14
Kooskõlastatud hoolekogu poolt 10.09.2024 nr 1-5/1

HILARIUSE KOOLI HOOLDUSÕPE ÕPPEKAVA

1. ÕPPEKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTE

Tallinna Hilariuse Kool on erivajadustega laste kool. Hilariuse Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud „Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava” lisa 2 Toimetulekuõpe ja lisa 3 Hooldusõppe alusel ja järgides Waldorfpedagoogika põhimõtteid. Koolis saavad õppida mõõduka vaimupuudega õpilased, kes on koolivälise nõustamismeeskonna poolt suunatud toimetuleku ja hooldusõppele. Kool pakub erituge.

Hilariuse Kooli õppekavade koostamine põhineb:

1. Põhikooli riiklik lihtsustatud õppekava Lisa 2 (toimetulekuõpe) ja Lisa 3 (hooldusõpe) ning waldorfkoolide õppekava põhimõttele;
2. Hilariuse Kooli õppekava;
3. Klasside õpetajate ja aineõpetajate töökavad;
4. Individuaalsed õppekavad (IÕK-d).

1.1. Kooli eripära, visioon, missioon, tunnuslause ja põhiväärtused

Hilariuse Kool on väike ja lapsesõbralik waldorfpedagoogiline õppeasutus. Kool pakub rahulikku õpikeskkonda, võimetekohast õpet, tugiteenuseid, huvitegevust ning lapsehoiuteenust.

Kooli visioon: Olla kaasaegne, sõbraliku õhkkonnaga kool, kus arendatakse õpilaste sotsiaalseid ja praktilisi oskusi waldorfpedagoogika kaudu.

Kooli missioon: Hilariuse Kool on loomingu- ja õpikeskkonnaga õpilase individuaalset eripära arvestav kool.

Tunnuslause: Väärtustades teineteist.

Põhiväärtused:

1. Waldorfpedagoogilised põhimõtted: lapse vaimu, keha ja hinge arendav eakohane õpikeskkond.
Arendame iga lapse ainuomaseid individuaalseid omadusi, toetame neid igakülgset läbi mõtlemise, tunnete ja tahte arendamise, meie õppetegevus on tasakaalukas ja lõimitud õppeainetega.
2. Võrdsus, hooliv ja lugupidav suhtumine, erinevuste arvestamine, austus, sallivus.
Hoolime iga lapse ja töötaja tervisest, heaolust, arengust ning saavutustest. Arvestame iga lapse ja töötaja individuaalsusega, kohandame õpikeskkonda, oleme tolerantsed ja abivalmid. Oleme mõistvad ja sallivad erinevuste suhtes. Austame teineteist.
3. Loomingulisus ja professionaalsus.
Oleme loomingu- ja õpikeskkonnaga, millega kaasneb vastutus. Arendame pidevat enesetäiendamist ja enesearengut. Jagame üksteisega kogemusi.
4. Koostöös toimiv meeskond.

HILARIUSE KOOL

Oleme toetav ja mõistev meeskond. Loomes üheskoos sotsiaalse ja füüsilise keskkonna, mis tagab igapäevase heaolutunde. Arendame ka spetsialistide omavahelist koostööd. Arendame tihedat koostööd ning suhtlemist kooli ja lapsevanemate vahel.

5. Huumor ja rõõm, positiivsus.

Oleme positiivsed ja heatahtlikud üksteise suhtes. Teeme oma tööd rõõmuga. Leiame igast raskest olukorrast väljapääsu.

1.2. Kooli filosoofia

Pedagoogilises osas rakendatakse waldorfpedagoogikat. Selle järgi toimub õpetus üheeaalsete lastega klassi vormis, eeldades üldise arengu eakohalisust. Klassis õpetamisel on väga oluline sotsiaalne element, mis liidab klassikollektiivi ühtseks tervikuks ja soodustab laste arengut. Kool on inimeste kohtumise koht, mille sisemine tuum on inimese areng.

Õppeplaani aluseks on laste üldine arengukäik. See areng on kantud lapse sisemistest arenguseaduspärasustest. Laps integreerub oma arengus erinevate eluvaldkondadega. Need valdkonnad ilmuvad õppeplaanis kui õppeained, mis on lapsele vastavas eas vajalikud. Antud õppekava elu- ja toimetulekuõppe juhtmotiivide aluseks on Eesti Waldorfkoolide waldorfõppekava juhtmotiivid klassiti, kuid mille põhimõtted on kohandatud Hilariuse kooli lastele, sest erivajaduste laste hingelised vajadused vastavad normintellektiga laste vajadustele ja neile tuleb pakkuda samasugust hingelist vaimutoitu. Õpetaja ülesanne on anda hingelist toitu lapsele arusaadavas vormis ja lihtsuses.

2. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

2.1. Hooldusõppe põhiülesanne on toetada erituge vajava õpilaste arengut, kujundada oskusi, vilumusi ja ühiskonnas aktsepteeritavaid käitumisharjumusi, mis on vajalikud igapäevaseks toimetulekuks erinevates inimrühmades ja kogukondades ning tööelus. Koolis luuakse õpilase arengut toetav keskkond, et saavutada õpilase isiksuse arengus parim võimalik ja sotsiaalselt tunnustatav tulemus.

2.2. Õppe ja kasvatuse üldeesmärk on intellektipuudega õpilase isiksuse terviklik areng ja kujunemine Eesti kodanikuks, kes vastavalt oma eale ja võimetele osaleb ühiskonnaelus, tuleb võimalikult iseseisvalt toime eakohases igapäevaelus ja osaleb jõukohases töötegevuses.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

3.1 Õppe ja kasvatuse ühtsuse printsiipi realiseeritakse õppekorralduses üldõpetusliku õppeviisi ehk tervikõppe rakendamise kaudu. Õpilastele eluliste kogemuste võimaldamiseks loimitakse tegevusvaldkonnad õpitervikuteks, mille teljeks on sotsiaalsed ja eakohased praktilised oskused. Tervikõppes rakendatakse pedagoogiliste vahendite spetsiifilist süsteemi, arvestades õpilaste individuaalset eripära ja tugevaid külgi.

3.2 Humanistlikest väärtustest lähtuvalt on igal õpilasel õigus võrdväärsele kohtlemisele ühiskonnas, sealhulgas koolis. Õpilasi suunatakse kaaslas(t)e individuaalset eripära märkama ja arvestama, kujundatakse sallivust erinevuste suhtes, eripäraga kaaslaste mõistmist ja oskust neid vajaduse korral abistada, teistele ja endale ohtlikust käitumisest hoiduda.

3.3 Hooldusõppe korralduses ja õppesisu valikul lähtutakse õpilaste arengutasemest ja potentsiaalsest võimekusest toimida järjest iseseisvamalt ja toime tulla järjest keerukamal tasemel. Võimetekohane õpe tähendab pingutamise vajadust ja toimetulekut suhteliselt vähese, kuid asjakohaselt osutatud abiga. Õigus õppida realiseeritakse igale õpilasele individuaalse õppekava (edaspidi IÕK) koostamise ja rakendamise teel.

HILARIUSE KOOL

3.4 Õpilase individuaalses õppekavas on kokkulepitud ajaks püstitatud eesmärgid liigendatud tegevusvaldkondade järgi: kognitiivsed, kommunikatiivsed, motoorsed, sotsiaalsed ja igapäevaoskused. Õppesisu valitakse õpilase arengupotentsiaali arvestavalt ja vajaduse korral erisusi õpilase õppekeeles, ülesanded nõuavad pingutust, kuid abi korral on jõukohased (lähim arenguvald).

3.5 IÕK koostamisel ja õppetöö planeerimisel tehakse võimaluse korral koostööd ka teiste õpilasega seotud institutsioonidega. Tähtis on koostöö tugi- ja rehabilitatsioonimeeskonna spetsialistidega, õpetajatega, lapsevanemate või eestkostjaga, õpilaskoduga, kutseõppe korraldajatega, valla või linna esindajatega ning vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli. Võimaluse korral arvestatakse õpilaste isiklike rehabilitatsiooniplaane.

3.6 Toetava ja õpilase aktiivsust soodustava õpikeskkonna moodustavad õppesisu ja meetodika, kvalifitseeritud ning professionaalne õpetajaskond, õpiabiteenused, rehabilitatsioonivõimalused, tugivõrgustiku tegevused ja mitmekülgseid kogemusi võimaldav füüsiline keskkond. Erilist tähelepanu pööratakse õpilaste sotsiaalsete oskuste arendamisele. Õpilased omandavad praktilise tegevuse kogemusi, õppides erineva suuruse, eesmärkide ja iseloomuga rühmades. Korraldatakse ka ülekoolilisi ühiseid õppetunde, üritusi ning õppekäike. Eluliste kogemuste omandamise toel muutub õpilaste käitumine sarnastes olukordades asjakohasemaks ja paremini etteaimatavaks.

3.7 Kooli õppekava koostamisel ja rakendamisel arvestatakse konkreetse kooli ja õpilaste eripära.

3.8 Õppe- ja kasvatustegevused viiakse läbi õpitervikute kaupa praktiliste, eakohaselt eluliste tegevustena. Nii kujunevad õpilastel eri tegevusvaldkondades taotletavad võimed ja oskused loomulikus omavahelises seoses. Oskuste omandamine toimub minimaalsete tegevussammude/osaoskuste kaupa, omandatud osaoskusi rakendatakse ahelana

4. HOOLDUSÕPPE ÕPPESISU

4.1. Hooldusõppe rõhuasetused

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
1.Elementaarse kehatunnetuse kujundamine baasstimulatsiooni, füüsilise kontakti, erinevate asendite, koostegevuses jäsemete liigutuste sooritamise ja rütmika kaudu. Õpilase liikumisele (roomamine, asendi muutmine) õhutamise. 2. Emotsionaalse kontakti loomine täiskasvanuga, positiivne reageerimine kontaktile, pilkkontakti lühiajaline hoidmine, reageerimine häälele, žestile, sõnale, puudutusele, tuttavale ühistegevusele; positiivsete elamuste esilekutsumine minimaalsete edusammude eest. Täiskasvanu on vahendajaks õpilase suhtlemisel esemelise maailmaga. 3.Lähiümbruses orienteerumine aistingute tasandil, töö erinevate meeltega, nendevahelise	1. Enda keha ja liigutuste tunnetamine (kehaosadele osutamine, esmane matkimine), jõukohaste liikumisviiside harjutamine, abivahendi kasutamise õppimine (käimisraam, ratastool), esemeline tegevus (haaramine, võtmine, andmine, asetamine, kopsimine). 2. Positiivsete emotsioonide ja käitumisviiside toetamine ja negatiivsete pärssimine (soovide rahuldamise lühiajaline edasilükkamine); tähelepanu hoidmine ühisel tegevusel, tähelepanu jagamine suhtluspartneri ja objekti vahel. Eakaaslaste märkamine, aktsepteerimine ja ühisel tegevuses osalemine. 3. Objekti tunnuste suunatud tajumine eri meeltega (inimesed, esemed, õppevahendid,	1. Liigutusmuustrite mitmekesistamine, käelise tegevuse koordineerimise täpsustamine, liigutuste matkimise harjutamine. 2. Tähelepanu ja töövõime ajaline pikendamine, olusituatsioonide märkamine ja tuttavas situatsioonis vältimine. Sotsiaalselt sobivate käitumisviiside valimine ühistegevuses, elementaarse mänguuskuse kujundamine. 3. Sihipärane esemeline tegevus (rühmitamine, sobitamine), harjumustele toetuvate tegevusahelate sooritamine koostegevuses või iseseisvalt. 4. Elementaarse suhtlemisoskuse kujundamine (igapäevastele repliikidele vastamine, soovide väljendamine) verbalselt või alternatiivseid

HILARIUSE KOOL

<p>seose loomine (loob eelduse terviktaju kujunemiseks). Üksikute tunnuste suunatud märkamine.</p> <p>4. Eneseväljenduse ja kontaktipüüdluse märkamine ning julgustamine. Õpilase häälitsustele ja tegevusele reageerimine ja vastamine.</p> <p>5. Õpilase kaasamine eneseteenindusse. Õpilane aitab kaasa riietumisele ja hügieeniga seotud toimingutele. Söömis- ja toitmistoimingute (närimine, neelamine, õige asend) sooritamine (võimaluse korral logopeedi juhendite järgi).</p>	<p>ruumid). Tuttavate objektide äratundmine, kogemuspõhiste seoste tekkimine. Tegevuste osaoskuste harjutamine, tegevusvahendi (lusikas, käterätik) kasutama õppimine.</p> <p>4. Aktiivsele suhtlemisele suunamine: kontaktisoovi väljendamine (puudutamine, häälitsus), oma vajadustest teatamine, juhendajale vastamine (osutamine). Adekvaatne reageerimine juhendaja intonatsioonile, signaalsõnale, žesti või alternatiivse suhtlusvahendiga toetatud lihtsale korraldusele tuttavas situatsioonis.</p> <p>5. Riietumise, söömise ja hügieenitoimingute harjutamine osatoimingute kaupa.</p>	<p>vahendeid kasutades.</p> <p>5. Oma võimetest lähtuvalt võimalikult iseseisev riietumine, söömine ja hügieenitoimingute sooritamine, osatoimingute ühendamine tegevusahelaks.</p>
---	---	---

TAOTLETAVAD PÄDEVUSED HOOLDUSÕPPES

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
<p>1) reageerib positiivselt füüsilisele kontaktile ja liikumisele;</p> <p>2) reageerib positiivselt tuttava täiskasvanu kontaktipüüdlusele;</p> <p>3) suhtleb esemelise maailmaga täiskasvanu vahendusel;</p> <p>4) tunneb rõõmu tuttavatest tegevustest;</p> <p>5) reageerib erinevatele aistingutele, on välja kujunenud eelistus/vastumeelsus mõne aistingu suhtes;</p> <p>6) nõustub hügieeni-, riietumis- ja söömistoimingutega;</p> <p>7) suudab osaleda kooli ühisüritustel (aktus, kontsert).</p>	<p>1) kasutab koostegevuses erinevaid tegevusvahendeid;</p> <p>2) orienteerub ja liigub koolikeskkonnas suunamisel iseseisvalt või abivahendiga;</p> <p>3) tunneb end hästi kooli päeva- ja nädalarütmis;</p> <p>4) sooritab iseseisvalt mõnda igapäevaoskuste osatoimingut;</p> <p>5) väljendab ennast füüsilise kontakti võtmisega, lalinsõnadega, esemetega.</p>	<p>1) oskab kasutada tuttavaid esemeid sihipäraseks tegevuseks;</p> <p>2) oskab kasutada õpitud alternatiivseid suhtlemisvahendeid;</p> <p>3) astub mõnel kooli ühisüritustel üles võimetekohase etteastega koos kaaslastega;</p> <p>4) oskab vältida igapäevaseid ohtlikke olukordi;</p> <p>5) sooritab igapäevategevuste etappe võimalikult iseseisvalt või vähese abiga.</p>

HILARIUSE KOOL

5. TEGEVUSVALDKONNAD ERI ARENGUTASEMETEL

5.1. TEGEVUSVALDKOND: MOTOORSED OSKUSED

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
ÜLDMOTOORIKA		
<p>Õpilase seisundi kirjeldus: iseseisvalt ei siirdu ega liigu, on ratastoolis, kärus või voodis istuvas või lamavas asendis.</p> <p>Füüsiline kontakt ja kehatunnetus Füüsilise kontaktiga harjutamine. Füüsilisele kontaktile positiivselt reageerimine lühikese aja vältel. Positiivne reageerimine kehaasendi muutmisele. Reageerimine ebamugavale asendile. Positiivne reageerimine veeprotseduuridele, vibroakustilisele voodile, vesivoodile, resonantslauale, kiigele, teraapiapallile. Kehatunnetuse arendamine erinevate vahendite abil (kompresioonriided, kehasokk, raskusvest, raskusmassetid vms). Üldmassaaž, näo ja jäsemete massaaž, passiivsete liigutuste sooritamine füsioterapeudi poolt antud juhiste järgi (kontraktuuride vältimine, lihaspinge vähendamine, toonuse tõstmine).</p>	<p>Õpilase seisundi kirjeldus: kasutab liikumisel abivahendit (ratastool, rulaator, käimisraam vms), võib vajada abistamist, kasutab ebatavalist liikumismustrit.</p> <p>Füüsiline kontakt ja kehatunnetus Kehaosadele osutamine, patsutamine koostegevuses (nt Knilli meetodil).</p>	<p>Õpilase seisundi kirjeldus: liigub iseseisvalt, võib olla motoorselt kohmakas.</p> <p>Füüsiline kontakt ja kehatunnetus Osutab enda ja teiste kehaosadele. Sooritab harjutusi paaris või rühmas.</p>
<p>Tasakaal Oma keharaskuse tunnetamine (teraapiapallil). Kiikumine (ratastoolikiik, kookonkiik vms)</p>	<p>Tasakaal Kaitsetoetus ette ja küljele teraapiapallil. Kaitsetoetus istuvas asendis ette ja küljele. Kiikumine turvalisel kiigel.</p>	<p>Tasakaal Seismine esemel (toolil, poomil). Kõndimine poomil ja tasakaalukividel. Keerutamine, kiikumine. Ujumine, uisutamine, suusatamine ja kelgutamine individuaalsel tasemel.</p>
<p>Asendid Pea hoidmine, tõstmine, pööramine erinevates asendites (kõhuliasendis, istudes, seisulaua seistes).</p>	<p>Asendid Istumine ratastoolis, toolil, põrandal. Toengpõlvituses (käpuli), põlvili olemine. Seismine toe najal, lühiajaliselt iseseisvalt.</p>	<p>Asendid Seismine, kükitamine. Seismine ühel jalal (lühiajaliselt). Asendite sujuv vahetamine.</p>

HILARIUSE KOOL

<p>Kõhuliasendi lühiajaline aktsepteerimine. Toetumine küünarvartele. Asendi säilitamine abiga, iseseisvalt. Kõhuliasendi aktsepteerimine, säilitamine abiga. Istumine kohandatud ratastoolis, eristmes, põrandal või toolil (abiga või ilma). Seismine seisulaual.</p>	<p>Pikali asendist istuma ja püsti asendisse siirdumine iseseisvalt või abiga. Soovi korral oma kehaasendi muutmine.</p>	<p>Tegevuseks sobiva kehaasendi valimine.</p>
<p>Liikumine Liigutuste sooritamine abiga. Käe sirutamine õlaliigesest, käe kõverdamine, sirutamine küünarliigesest. Jalgade kõverdamine, sirutamine. Keeramine kõhult seljale, seljalt kõhule. Liikumine selili jalgadega lükates, liikumine kõhuli ebatavalisel viisil. Liikumine. Aktiivsed liigutused puuduvad või on piiratud, kontrollimatud. Vajab liigutuste sooritamiseks ja asendi muutmiseks kõrvalist abi.</p>	<p>Liikumine Individuaalsetele eeldustele vastav jäsemete liigutamine. Käe keeramine randmest. Lehvitamine, plaksutamine, patsutamine. Liikumine roomates, rullides, käpuli, põlvili, istuli, püsti toe najal. Liikumine ratastoolis, rulaatoriga, käimisraami abil. Kõndimine (ebatavalisel viisil). Batuudil istudes, põlvili üles-alla hüplemine (abiga).</p>	<p>Liikumine Liigutuste matkimine. Liigutuste sooritamine füüsilise, suulise või visuaalse juhendamise järgi. Liigutuste sooritamine liigutuste tempot ja amplituudi muutes. Esemete korjamine kummardudes või kükitades. Kõndimine ebatasasel maastikul, takistustest möödumine, nende ületamine. Liikumine trepil, kaldpinnal (vajaduse korral toest kinni hoides). Jooksmine, hüppamine, alla hüppamine madalalt esemelt. Tunnelist läbi roomamine. Kukerpall abiga. Oma keha tõmbamine ja tõukamine käte abil pingil edasi liikudes, istudes ja kõhuliasendis. Juhendamise korral varbseinal üles-alla ronimine; juurdevõtusammuga. Hüppamine batuudil, vajaduse korral abiga. Sõitmine veloergomeetril, kolmerattalise ratta või jooksurattaga.</p>
<p>Koordinatsioon. Käte toomine keskjoonele, suu juurde. Kätte antud eseme hoidmine silinderhaardes, suu juurde toomine. Eseme poole küünitamine, rippuva eseme tabamine. Eseme eemale lükkamine. Oma käte jälgimine.</p>	<p>Koordinatsioon Eseme haaramine kahe käega. Eseme haaramine ühe käega, vahetamine käest kätte. Esemest lahti laskmine, viskamine. Esemetega sihipärane manipuleerimine (liigutamine, võtmine, andmine, panemine, kopsimine).</p>	<p>Koordinatsioon Palli sihipärane viskamine (kaaslasele, korvi, märgi pihta) ja püüdmine. Klotside ladumine. Harjutused võimlemis- ja rütmikavahenditega (rõngas, võimlemislint), riisikotiharjutused. Liikumine orientiire arvestades (märgile astudes), kaaslastega rivis või ringjoonel.</p>

HILARIUSE KOOL

		Liikumine edaspidi ja tagurpidi. Liikumine varvastel, kandadel. Tegutsemine mänguväljakul (liumägi jms).
<p>Peenmotoorika Erinevate materjalide (vesi, liiv, kivid, tõrud, puulehed) kompimine. Erinevate voolimismasside, näpuvärvidega tegutsemine passiivselt. Näpumängud passiivselt</p>	<p>Peenmotoorika Toidu võtmine taldrikult (spetsiaalse) lusikaga, lusika suu juurde viimine (abiga, iseseisvalt). Palli lükkamine jalaga istuvas asendis. Palli veeretamine, viskamine. Tegutsemine voolimismassi, näpuvärvidega, kritseldamine (liigutus õlast) kriidi, pliiatsiga. Esemete lahti tõmbamine aluselt, rebimine kasutades ühte kätt.</p>	<p>Peenmotoorika Plastiliini rullimine (alusel, kahe peo vahel), kritseldamine (liigutus küünarnukist) pliiatsi või kriidiga (edasi-tagasi, ringselt). Värvimine kriidi või värvidega. Keeramine (purgikaane keeramine, mutri keeramine poldile vm). Paberi rebimine ja voltimine mõlemat kätt kasutades. Vildipalli veeretamine. Kartongile tikkimine (abiga).</p>

5.2. TEGEVUSVALDKOND: SOTSIAALSED JA IGAPÄEVAOSKUSED

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
<p>Sotsiaalsed eeluskused Täiskasvanu, teise lapse märkamine (vaatamine, puudutamine). Patsutus-/ plaksutusliigutuste sooritamine koos täiskasvanuga. Käest kinni hoidmisega harjumine. Häälitsemine endale tähelepanu tõmbamiseks.</p>		
<p>Kontakti loomine ja säilitamine Füüsilise kontakti otsimine täiskasvanuga. Tegutsemine peegli ees: enese peegelpildi märkamisele ergutamine. Emotsionaalse kontakti loomine lapsega. Paarisharjutuste sooritamine täiskasvanuga koostegevuses. Patumängud ja sõrmemängud passiivselt. Viibimine ülekoolilisel üritusel (nt kontsert, aktus) sotsiaalselt aktsepteeritud viisil jõukohase aja vältel.</p>	<p>Kontakti loomine ja säilitamine Emotsionaalse kontakti saavutamine lapsega Füüsilise kontakti otsimine aktsepteeritaval viisil (patsutamine, pai, käest haaramine). Lühiajalise füüsilise kontakti saavutamine teise inimesega, Käest kinni võtmine/hoidmine. Naabrile käe ulatamine ringis. Reageerimine oma peegelpildile (naeratamine, häälitsemine). Tegutsemine teise lapsega kõrvuti.</p>	<p>Kontakti loomine ja säilitamine Füüsilise kontakti saavutamine ja hoidmine täiskasvanuga. Käest kinni hoidmine koostegevuses. Hoidumine kaaslaste asjade (mänguasjad, toit) loata kasutamisest. Tegevustes oma järjekorra ootamine. Kordamööda tegutsemine koos täiskasvanuga, teise lapsega. Peeglist nähtava täiskasvanu tegevuse jäljendamine.</p>

HILARIUSE KOOL

	<p>Märku andmine abi vajadusest. Positiivne reageerimine vastuseks kõnetamisele (tuttav, täiskasvanu, teine laps). Helluse ja heameele väljendamine. Paarisharjutuste sooritamine koos eakaaslasega füüsilisel suunamisel. Patsu- ja sõrmemängud koostegevuses. Kõditamine, müramine. Lihtsa nalja mõistmine tuttavas tegevuses. Võta-anna mäng täiskasvanuga. Tegutsemine koos täiskasvanuga lihtsa eesmärgi nimel. Peitusemängu, piilumismängu mängimine täiskasvanuga (näo varjamine käte või rätikuga). Enda märkamine peeglis, oma peegelpildile reageerimine (naeratamine, häälitsemine). Enda äratundmine pildilt, videos. Kaaslaste tundmine nimepidi, ära tundmine pildilt, videos. Endale osutamine, nimele reageerimine. Tervituseks käe ulatamine, hüvastijätuks lehvitamine. Käitumisnormide järgimine ülekoollisel üritusel viibides jõukohase aja vältel.</p>	<p>Küsimise peale mõnele oma rühmakaaslasele osutamine. Helluse ja heameele väljendamine. Naeratamine vastuseks kõnetamisele, naeratamine positiivse emotsiooni väljendamiseks (tuttav, täiskasvanu, teine laps). Kaaslasega ühise laua taga oma ülesande sooritamine. Naeratamine vastuseks kõnetamisele positiivse emotsiooni väljendamiseks (tuttav, täiskasvanu, teine laps) Kaaslase kutsumine suunamisel. Märku andmine abivajadusest. Ennast kahjustavast käitumisest hoidumine suunamisel. Matkimine (uued tegevused, häälitused). Paarisharjutuste sooritamine koos eakaaslasega suulisel juhendamisel või ettenäitamisel. Patsu- ja sõrmemängud aktiivselt. Lihtsa nalja mõistmine ja tegemine. Koos eakaaslasega tegutsemine. Kordamööda tegutsemine (koos täiskasvanuga). Küsimise peale mõnele oma klassikaaslasele osutamine. Maiustuste ja asjade pakkumine ning jagamine teistega (suunamisel). Klassikaaslasele abi osutamine (suunamisel). Osalemine ringmängudes, rollimängudes. Hoidumine kaaslaste asjade (mänguasjad, toit) loata kasutamisest. Võimetekohane sotsiaalne käitumine tuttavas situatsioonis (nt poes, tänaval; õnnitlemine, tervitamine jne). Jõukohases tegevuses iseseisvalt tegutsemine algusest lõpuni.</p>
--	---	---

HILARIUSE KOOL

		Esinemine ülekoollisel üritusel jõukohase etteastega koos klassikaaslaste või täiskasvanuga.
<p>Silmside Pilgu lühiajaline fikseerimine. Pilkkontakti lühiajaline säilitamine; Naeratamine vastuseks kõnetamisele; naeratamine positiivse emotsiooni väljendamiseks teisele õpilasele, tuttavale täiskasvanule</p>	<p>Silmside Pilgu lühiajaline fikseerimine esemel, kaaslasel. Silmsideme säilitamine ja hoidmine lühiajaliselt. Erinevate hääletoonide mõistmine ja tähenduslik kasutamine.</p>	<p>Silmside Silmsideme hoidmine ja taastamine tähelepanu pööramisel. Emotsiooni mõistmine, väljendamine ja juhtimine täiskasvanu suunamisel (nt alternatiivse suhtlusvahendi abil).</p>
IGAPÄEVAOSKUSED		
<p>Söömine/joomine Söömine sondi abil. Reflektorsete imemisliigutuste (huuled, keel) pärssimine logopeedi juhendamisel. Vedela, püreestatud või kahvliga peenestatud toidu söömine (söötmisel). Närimine-neelamine-hingamine suunatud ja koordineeritud järjestikuste liigutustena, võimaluse korral logopeedi juhendamisel. Närimine- neelamine- hingamine iseseisvalt söömise ajal, toitu kurku tõmbamata. Kätte pandud söögivahendi hoidmine, vajadusel abiga. Söögivahendi suu juurde viimine abiga. Joomine tassist abiga (tilaga vm tass).</p>	<p>Söömine/joomine. Söömine lusikaga, kahvliga (abiga, vähese suunava abiga, ise). Tahke toidu hammustamine (nt võileib). Joomine tassist: tassi laualt võtmine, suu juurde viimine, joomine, lauale asetamine. Joomine läbi kõrre.</p>	<p>Söömine/joomine Harjumuspäraste toitude iseseisev söömine ja joomine tuttavates tingimustes õpitud viisil. Lusika, noa ja kahvli kasutamine sõltuvalt õpilase võimetest. Lusika-, noa- ja kahvlihood õpitud viisil. Tahke, tükilise toidu söömine. Pehmema toidu tükeldamine meelde tuletamisel. Juhendamisel joogi valamine tassi. Pakutava toidu võtmine sobivas koguses (nt üks kumm). Puhtuse hoidmine söömisel (enese puhtus, laua puhtus). Salvräti kasutamine.</p>
<p>Riietumine Nõustumine riietamisega. Riietamisele kaasa aitamine käte ja jalgade sirutamise ja kõverdamisega. Mõne riietuseseme (peakatte, jalanõu) seljast (peast, jalast) võtmine.</p>	<p>Riietumine Käte ja jalgade sihipärane liigutamine riietumisel: käe pistmine varrukasse, jalgade panemine püksisäärtesse. Mõne riietuseseme äravõtmine: müts, kindad, jalanõud. Trukkide, krõpsude avamine vähese abiga. Mõne riietuseseme asetamine selleks ettenähtud kohale koos tegutsedes.</p>	<p>Riietumine Õpitud riietumis-/ lahtiriietumise oskuste võimalikult iseseisev kasutamine tuttavate/sarnaste riietusesemete puhul. Trukkide, krõpsude avamine, sulgemine. Riiete asetamine õpitud kohale.</p>
<p>Hügieen Nõustumine ööpäevaringse mähkmete</p>	<p>Hügieen Istumine WC- potil (toetatuna, iseseisvalt).</p>	<p>Hügieen Kuivana püsimine režiimis hoituna,</p>

HILARIUSE KOOL

<p>kasutamise, mähkmete vahetamisele kaasa aitamine puusade tõstmisega. Istumine WC-potil (panduna, toetatuna). Nõustumine hügieenitoimingutega: näo ja käte pesemine, hammaste pesemine, nina pühkimine, pea kammimine. Iseseisvalt suu avamine hammaste pesemiseks.</p>	<p>Poti kasutamine, märku andmine oma vajadusest potti kasutada Kraani avamine ja sulgemine (koostegevuses). Käte hoidmine veejoa all (suunava abiga). Enesehoolduseks vajalike osatoimingute sooritamine abiga: nina ja suu pühkimine, hammaste pesemine, pea kammimine. Eneseteeninduseks vajalike toimingute sooritamine väikeste sammude (osatoimingute) kaupa õiges järjekorras abiga: WC kasutamine, söömine, riietumine.</p>	<p>WC-sse minemise vajadusest märku andmine, seal võimalikult vähese abiga toimetulek. Kraani avamine ja sulgemine vähese abiga/ iseseisvalt. Puhtuse hoidmine söömisel: enese puhtus, laua puhtust. Salvräti kasutamine. Nina nuuskamine (meeldetuletamisel). Hammaste ja käte pesemine vähese suunava abiga. Kammimine meeldetuletamisel.</p>
<p>Orienteerumisõpetus Igapäevases ümbruses enese turvaliselt tundmine. Esemete märkamine ümbritsevas keskkonnas. Leppimine asukoha ja asendi muutmisega. Kohanemine uute tingimustega (ruumid, inimesed). Igapäevases ümbruses liikumine koostegevuses.</p>	<p>Orienteerumisõpetus Igapäevastes tegevustes kasutatavate ruumide ja kohtade äratundmine põhitegevusest lähtudes abiga (sh õues orienteerumine). Igapäevaste tegevuste ajal kasutatavates ruumides ja kohtades iseseisvam liikumisoskuse omandamine (abivahenditega, abiga, vähese abiga, iseseisvalt). Tohib/ei tohi piirangute harjumuslik (ebateadlik) täitmine (oma ja teise lapse mänguasi, söök jne). Oma järjekorra lühiajaline ootamine tegevustes. Ohtude märkamine tuttavas situatsioonis.</p>	<p>Orienteerumisõpetus Eneseteenindamiseks vajalike toimingute ahela sooritamine õpitud viisil. Tegevuseks vajaliku vahendi otsimine küsimusele <i>Kus on?</i> toetudes. Tegutsemine koos täiskasvanuga lihtsa eesmärgi nimel. Aktiivne abi otsimine täiskasvanult. Oma asjade tundmine (oma kapp, koolikott, voodi jne). Etteantud tegevuses iseseisvalt tegutsemine (näiteks nõõpide panemine karpi). Teatud ohtlike olukordade vältimine talle tuttavates situatsioonides. Olukorrale vastav võimetekohane sotsiaalne käitumine (nt poes, tänaval, õnnitlemine, tervitamine jne). Liikumine igapäevaste tegevuste ajal kasutatavates ruumides ja kohtades iseseisvalt, omandatud viisil. Lihtsad töötegevused: mänguasjade koristamine, laua katmine, koristamine, pühkimine jne.</p>

HILARIUSE KOOL

5.3. TEGEVUSVALDKOND: KOMMUNIKATIIVSED OSKUSED

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
Kommunikatsiooni eelduste kujunemine		
<p>Häälitsemine Häälilesele aktiivsusele ergutamine: hääle esilekutsumine, koogamine, lalin. Kordamööda häälitsemine – vooruvahetus. Häälitsemine tähelepanu tõmbamiseks. Mõne oma põhivajaduse väljendamine häälitsustega. Hetkeline emotsionaalne reaktsioon situatsioonile, sõnale, tuttavale häälele. Nähes signaaleset (lusikas), järgneva sündmuse mõistmine ja sellele mingil viisil reageerimine. Kuuldes signaaleset, (nt kellukese helin) järgneva sündmuse mõistmine (häälitseb).</p>	<p>Näoilmete, erinevate hääletoonide mõistmine ja kasutamine. Tähelepanu jagamine suhtluspartneri ja mõlemat huvitava objekti vahel. Žestile žestiga vastamine (nt lehvitamine). Häälitsuste matkimine. Esemete kasutamine eneseväljenduseks: toob tassi, et juua paluda; valib signaalesete seast meelepärase tegevuse tähise (nt müts-õue, pall-võimlema). Jaatuse ja eituse väljendamine õpitud viisil.</p>	
<p>Suhtlemine Pilgu fikseerimine täiskasvanu näole, taustast eristuvale esemele. Ümbritsevas toimuva pilguga jälgimine. Reageerimine helidele, häälitsustele. Pea keeramine heliallika suunas. Eneseväljendusele ärgitamine. Reageerimine häälele ja intonatsioonile, emotsionaalsele miimikale, esemele kui signaalile. Emotsionaalse kontakti saavutamine. Silmadega otsimine ja/või pea keeramine heliallika suunas. Näoilmete jälgimine. Pilkkontakti loomine ja lühiajaline hoidmine. Häälitsemine meeldiva tegevuse jätkamiseks. Meeldiva tegevuse jätkamiseks liigutuste kordamine või muul moel reageerimine, märku andmine. Reageerimine liigutusele kui signaalile.</p>	<p>Suhtlemine Fotokommunikatsiooni kasutamine suunamise ja abiga: tunneb ära (seostab) fotol ja tegelikkuses pereliikmed, klassikaaslased, igapäevategevused. Igapäevaste tegevuste seostamine PCS- piltide ja piktogrammide, lihtsustatud viibete ja/või signaalsõnadega. Õpitud PCS piltide ja piktogrammide mõistmine ja situatsioonile vastav kasutamine abiga, koostegutsemisel. Igapäevaselt kasutatavate lihtsustatud viibete mõistmine ja situatsioonile vastav kasutamine, sh oma soovide väljendamiseks. Vastamine suletud <i>kas</i>-küsimustele jah/ei vm õpitud viisil. Lalinsõnade kasutamine eneseväljenduseks. Situatiivsete küsimuste- <i>kes, mis, (kus on)</i> mõistmine ja neile reageerimine (osutamine objektile, pildile, piktogrammile). Oma nimele (hääldatud nimi, nimekaart)</p>	<p>Suhtlemine Fotokommunikatsiooni, PCS-piltide, must-valgete piktogrammide ja lihtsustatud viibete või (lalin)sõna igapäevane kasutamine konkreetsetes situatsioonides, sh oma soovide väljendamiseks. Lihtsustatud viibete, 1-2 sõnaliste lausungite ja alternatiivsete suhtlusvahendite (nt suhtlustahvli) kasutamine konkreetsetes situatsioonides, sh oma soovide väljendamiseks. Lihtsamatele igapäevastele küsimustele (nt mis tund sul algab?, mis tundi lähed?) vastamine lausungit või alternatiivset suhtlusvahendit kasutades. Reageerimine oma nimele, enda seostamine foto ja nimekaardiga. Reageerimine keelule, keelatud tegevuse lõpetamine vähemalt mõneks ajaks. Lihtsate igapäevaste (sh alternatiivsete suhtlusvahenditega toetatud) korralduste</p>

HILARIUSE KOOL

<p>Kehaviiped (tehakse koos õpilase kätega), oma kehaga teatud liigutuse tunnetamine ja seostamine järgneva tegevusega (nt söömine). Reageerimine üksikule esemele kui signaalile.</p>	<p>reageerimine, sh osutamine oma pildile. Reageerimine keelule koostegevuses (nt katkestab tegevuse vähemalt hetkeks, vabastab haardest ebasoovitava eseme). Füüsilise kontakti võtmine soovitud eseme saamiseks, tegevuse sooritamiseks (nt viib ukse juurde, kui soovib välja minna). Osutamine soovitud eseme saamiseks. Initsiatiivi võtmise harjutamine: lemmikeseme küsimine õpitud viisil, meeldiva tegevuse (nt mäng) juhendajapoolne katkestamine, et õpilane jätkaks ise. Suunatud kommunikatsiooni harjutamine (suhtluspartneri leidmine, kellele sõnum edastada), vajaduse korral füüsilise abiga. Lihtsate igapäevaste (žestidega saadetud) korralduste järgimine (nt istu, tule siia, anna).</p>	<p>järgimine (nt viska paber prügikasti; too liim; võta tass).</p>
--	---	--

5.4. TEGEVUSVALDKOND: KOGNITIIVSED OSKUSED

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
MEELTE STIMULEERIMINE		
<p>Eeltunnetuse kujundamine Elementaarsete orienteerumisreaktsioonide esilekutsumine: pilgu suunamine, esemete puudutamine ja kompimine (näoga, huultega kätega, jalgadega), esemete suhu panemine, närimine, kopsimine, tõukamine.</p>	<p>Tunnetuse kujundamine Õige osatoimingu valimine või kahe osatoimingu järjestamine tuttavas situatsioonis mingi tulemuse saavutamiseks (raadio helitugevuse nupu keeramine, karbi avamine eseme kättesaamiseks jm). Esemete paigutamine ettenäidatud kohta (kasti, riulisse). Pliiatsi ja pintsli kasutamine koostegutsemisel. Tuttavate esemete sihipärane kasutamine. Võta-anna tegevused esemetega. Eseme lahtisest nõust või käest võtmine. Andmise harjutamine (nt palli veeretamise, auto lükkamise tegevuste käigus).</p>	<p>Tunnetuse kujundamine Tähelepanu ümberlülitamine suunamisel ühelt tunnusele teisele (suunamisel). Pliiatsi ja pintsli sihipärane kasutamine. Rühma mitesobiva objekti eraldamine. <i>üks</i> ja <i>palju</i> eristamine. Samade esemete jaotamine tajutavate tunnuste alusel kahte ossa (suunamisel).</p>

HILARIUSE KOOL

	<p>Eseme asetamine ühest käest teise, et võtta veel üht eset.</p> <p>Osaliselt peidetud eseme otsimine.</p> <p>Õpilase nähes peidetud eseme leidmine.</p>	
<p>Kompimismeel</p> <p>Puudutamise talumine.</p> <p>Puudutamisele reageerimine, (sh erinevad faktuurid).</p> <p>Esemete puudutamine koostegevuses.</p> <p>Kätte pandud esemete hoidmine.</p> <p>Eseme haaramine ja hoidmine, käest kukutamine.</p> <p>Takistavatest teguritest vabanemise üritamine.</p> <p>Eseme enda juurde tõmbamine koos tegutsedes, abiga, vähese abiga.</p>	<p>Kompimismeel</p> <p>Eri faktuuriga esemete äratundmine, nendega harjumine.</p> <p>Esemete jaotamine kahte ossa suuruse, kuju, ja/või värvuse alusel.</p> <p>Esemepaaride situatiivne ühendamine.</p> <p>Esemete asetamine ühest käest teise, et võtta veel üht eset.</p> <p>Eseme enda juurde tõmbamine.</p> <p>Kompimise teel tuttavate esemete äratundmine.</p>	<p>Kompimismeel</p> <p>Eri meelte abil loodud aistingute seostamine.</p> <p>Samade esemete jaotamine tajutavate tunnuste alusel kahte ossa.</p> <p>Esemete ja piltide paigutamine ruumis eeskuju järgi: peal, all, kõrval.</p> <p>Kujundite paigutamine vastavasse vormi ümmargune, kolmnurkne, kandiline.</p> <p>Mitmest klotsist torni ehitamine.</p> <p>Üksteise sisse ja peale käivate lelude ühendamine (nt matrjoška, topsipüramiid). Kujundite, figuuride paigutamine vastavasse vormi (nt kandiline, ümmargune, kolmnurkne, nupupusled).</p>
<p>Haistmismeel</p> <p>Eri intensiivsusega lõhnade nuusutamine.</p> <p>Reageerimine meeldivale/ebameeldivale lõhnale.</p>	<p>Haistmismeel</p> <p>Toidu maitse ja lõhna haistmine, aistingute seostamine.</p>	<p>Haistmismeel</p> <p>Eri meelte abil loodud aistingute seostamine.</p> <p>Reageerimine erinevatele lõhnaaistingutele: meeldiva/ebameeldiva lõhnaaistingute eristamine.</p>
<p>Maitsmismeel</p> <p>Eri maitsete tunnetamine koostegevuses (soolane, magus, hapu, kibe jne).</p> <p>Toidu maitse- ja lõhna haistmine.</p>	<p>Maitsmismeel</p> <p>Toidu maitse ja lõhna maitsemisel aistingute seostamine.</p>	<p>Maitsmismeel</p> <p>Eri meelte abil loodud aistingute seostamine.</p> <p>Reageerimine erinevatele maitseaistingutele: meeldiva/ebameeldiva maitseaistingute eristamine.</p>
<p>Nägemismeel</p> <p>Pilgu fikseerimine ja hoidmine taustast eristaval esemel, valgusel.</p> <p>Näidatava eseme lühiaegne jälgimine pilguga.</p> <p>Vaateväljas oleva eseme lühiaegne vaatamine.</p> <p>Valgusele reageerimine.</p>	<p>Nägemismeel</p> <p>Eseme ja foto/pildi sobitamine.</p> <p>Õpilase nähes peidetud eseme leidmine</p> <p>Nähtud õpitud toimingute imiteerimine.</p>	<p>Nägemismeel</p> <p>Pildipaaride või pildiosade ühendamine õpitud viisil.</p> <p>Eseme tavapärase asukoha teadmine ka juhul, kui ese ei ole nähtaval (nt riided nagis, lusikad, pliiaatsid sahtlis).</p> <p>Samade esemete jaotamine nähtavate tunnuste alusel kahte ossa.</p> <p>Rühma mitesobiva objekti eraldamine.</p> <p><i>üks</i> ja <i>palju</i> eristamine.</p> <p>Esemete ja piltide paigutamine ruumis eeskuju</p>

HILARIUSE KOOL

		järgi: peal, all, kõrval. Objekti 2-3 tunnuse märkamise suunamisel.
Kuulmismeel Reageerimine helile. Pilgu/ pea/ keha pööramine heliallika suunas. Helide tekitamine (nt käeulatuses oleva heli tekitava eseme puudutamine, ümber randme oleva heli tekitava eseme liigutamine).	Kuulmismeel Muusika kuulamine, eri rütmide matkimine koostegevuses (plaksutamine, koputamine jne).	Kuulmismeel Muusika kuulamine, eri rütmide matkimine iseseisvalt või koostegemisel (plaksutamine, koputamine jne).
Suuruse-, värvuse ja vormikujutised Erineva värvuse, suuruse ja vormiga esemetega tutvumine vaatlemise, kompimise teel Erineva suuruse ja vormiga esemete hoidmine koostegevuses, abiga, vähese abiga	Suuruse-, vormi-, ruumi- ja ajakujutised. Esemete tunnuste suunatud tajumine: suurus, värvus, vorm. Esemete valik ja paigutamine vastavasse vormi, esemete paigutamine üksteise sisse. Esemete järjestamine näidise järgi, värvuse järgi, suuruse järgi. Esemepaaride leidmine. Nimetatud tuttavatele esemetele osutamine (käega, pilguga). Igapäevaste ajamõistete seostamine PCS- piltide ja piktogrammidega (aastaajad, nädalapäevad).	Suuruse-, vormi-, ruumi- ja ajakujutised. Kujundite paigutamine vastavasse vormi ümmargune, kolmnurkne, kandiline. Järjestamine näidise järgi (värvus, suurus, kuju). Iseseisev järjestamine värvuse, vormi ja suuruse järgi (kuni 3 objekti, pilti). Igapäevaste ajamõistetega seotud PCS- piltide ja piktogrammide kasutamine omandatud viisil (aastaajad, nädalapäevad, ilm). Ühe tunnuse alusel (kuju, värv, suurus) esemete rühmitamine. Rühma sobimatu objekti eraldamine. Hulkade üks ja palju eristamine.
Tasakaalumeel Erinevad tasakaaluharjutused, nt erinevates suundades kiikumine, Grossing, harjutused teraapiapallil jne.		
Proprietseptiivne meel (lihaste-liigete sügav-surveline tunnetus, asenditaju) Ergutavad ja enesekontrolli arendavad harjutused (nt teraapiapallil, batuudil hüppamine; raskete esemete tõstmine, tirimine; tugev massaaž jne). Liigutuste kordamine meeldiva kogemuse jätkumiseks (nt trummi löömine, marakaga heli tekitamine). Takistavatest teguritest vabaneda üritamine (nt rätiku näo eest ära tõmbamine). Esemete eesmärgipärane haaramine.	Proprietseptiivne meel (lihaste-liigete sügav-surveline tunnetus, asenditaju) Liigutuste harjutamine. Liigutuste sooritamine erineva tempo ja rütmiga koostegevuses (plaksutamine, koputamine jne). Tuttavate esemete sihipärane kasutamine. Põhjus-tagajärg suhte harjutamine. Esemete enda juurde tõmbamine nõõri abil. Tuttava ja loogilise „töövahendi“ kasutamine selleks, et saada enda juurde haardeulatusest väljaspool olevaid soovitud esemeid (nt tõmbab küpsisevaagna enda poole, et küpsist haarata).	Proprietseptiivne meel (lihaste-liigete sügav-surveline tunnetus, asenditaju) Nimetatud pildile osutamine. Esemete ja foto/pildi sobitamine. Pildipaaride ühendamine. Kaheosalise lihtsa pildi kokkupanemine. Pildi osade ühendamine. Esemete paigutamine ruumis eeskuju järgi (peal, all, kõrval). Esemete järjestamine näidise järgi (värvus, suurus või kuju). Esemete jaotamine igale kaaslasele.

HILARIUSE KOOL

	Nähtud lihtsate toimingute imiteerimine (nt auto, palli veeretamine, plaksutamine, lille nuusutamine jne). Õige osatoimingu valimine või kahe osatoimingu järjestamine tuttavas situatsioonis mingi tulemuse saavutamiseks (raadio helitugevuse nupu keeramine, karbi avamine eseme kätte saamiseks jm).	Esemete situatiivne ühendamise paarideks (nt hari-kühvel, lamp-pirn). Pliiatsi ja pintsi sihipärane kasutamine (kriiteldamine).
Orienteerumine lähiümbruses Igapäevases ümbruses enese turvaliselt tundmine. Igapäevaste esemete märkamise keskkonnas. Kohanemine uute tingimustega (ruumid, inimesed). Igapäevaselt korduva situatsiooni äratundmine keskkonnast tulenevate vihjete põhjal (nt söömisele eelneb põlle ette sidumine, sööklasse minek, toidu lõhn, nõude helid). Mälu toetub rutiinile. Lihasmälu (nt riietumisele kaasa aitamine, trepil liikumine).	Orienteerumine lähiümbruses Igapäevastes tegevustes kasutatavate ruumide ja kohtade ära tundmine lähtudes põhitegevusest (sh õues orienteerumine). Aeg-ajalt korduva situatsiooni äratundmine keskkonnast tulenevate vihjete põhjal, vastavalt reageerimine (nt arsti visiit, ujulas käimine).	Orienteerumine lähiümbruses

6. TEGEVUSVALDKONDADE ÕPITULEMUSED ERI ARENGUTASEMETEL

I ARENGUTASE	II ARENGUTASE	III ARENGUTASE
1) märkab ja reageerib talle suunatud kontaktipüüdlustele; 2) on saavutanud närimis-, neelamis- ja hingamisliigutuste koordineerimise; 3) sööb (söötisel) peenestatud toitu; joob (jootmisel) (tilaga) tassist; 4) nõustub riietamise ja hügieenitoimingutega, püüab kaasa aidata; 5) reageerib positiivselt füüsilisele kontaktile; 6) aktsepteerib erinevaid asendeid ja passiivseid jäsemetega sooritataavaid liigutusi; 7) toob käed keha keskjoonele, suu juurde, püüab käega eset tabada;	1) on motiveeritud tegutsema koos täiskasvanuga; 2) otsib mingil viisil kontakti tuttava täiskasvanuga; 3) otsib vahel kontakti teiste õpilastega; 4) sööb (abistamisel) lusikaga; joob tassist (vähese abiga); 5) võtab ära mõne riituseseme; aitab riietumisele kaasa; 6) sooritab abiga eneseteeninduseks vajalikke osatoiminguid; 7) istub põrandal, toolil, ratastoolis, eristmises, soovi korral muudab kehaasendit;	1) on motiveeritud tegutsema koos teise õpilasega; 2) oskab märku anda abivajadusest; 3) reageerib adekvaatselt tuttavatele olusituatsioonidele; 4) sööb ise lusikaga; joob iseseisvalt tassist; 5) riietub võimalikult iseseisvalt; 6) teadvustab WC vajadust (annab märku, järgib rutiini); 7) vahetab sujuvalt asendeid, valib tegevuseks sobiva kehaasendi, liikumisviisi (istumine, kükitamine, kummardumine); 8) kõnnib ebatasasel maastikul, trepil, ületab

HILARIUSE KOOL

<p>8) põrandal olles näitab üles liikumisiniitsiatiivi (keerab seljalt kõhule, liigub selili jalgadega lükates, roomab, proovib tõsta pead);</p> <p>9) eelistab kontakti temaga iga päev tegeleva täiskasvanuga;</p> <p>10) reageerib erinevatele aistingutele;</p> <p>11) tunneb ennast turvaliselt tuttavas igapäevases keskkonnas;</p> <p>12) annab märku mõnest oma põhivajadusest;</p> <p>13) säilitab suunatult lühiajalise tähelepanu (nt fikseerib hetkeks pilgu või kuulatab);</p> <p>14) annab märku meeldiva tegevuse jätkamiseks (nt häälituse või liigutusega).</p>	<p>8) siirdub ja liigub jõukohasel viisil, vajaduse korral kasutab abivahendit (käimisraam, ratastool);</p> <p>9) manipuleerib sihipäraselt esemetega;</p> <p>10) matkib üksikuid lihtsaid liigutusi, häälitusi;</p> <p>11) näitab/nimetab mõnd õpitud kehaosa;</p> <p>12) järgib lihtsa žesti või viipega saadetud korraldusi;</p> <p>13) reageerib oma nimele;</p> <p>14) orienteerub oma tuttavas lähiümbruses;</p> <p>15) seostab igapäevaselt kasutusel olevaid alternatiivse suhtlusvahendi märke tegevusega, situatsiooniga.</p>	<p>takistusi;</p> <p>9) sooritab õpitud liigutusi matkimise teel või juhendamisel;</p> <p>10) osaleb sportlikus tegevuses jõukohasel viisil (nt jooksmine, uisutamine, suusatamine, batuudil hüppamine) individuaalselt või rühmas;</p> <p>11) kasutab sihipäraselt käe- ja sõrmeliigutusi eneseteeninduses ja arendavates tegevustes;</p> <p>12) väljendab oma nime õpitud viisil;</p> <p>13) osutab õpitud esemetele ja tuttavatele inimestele;</p> <p>14) väljendab mõnd põhisoovi (nt alternatiivse suhtlusvahendi abil);</p> <p>15) täidab lihtsaid igapäevaseid korraldusi;</p> <p>16) märkab objekti kahte tunnust;</p> <p>17) rühmitab esemeid ühe tunnuse alusel;</p> <p>18) ühendab pildipaare;</p> <p>19) järjestab esemeid näidise järgi</p>
--	---	--